ئالاَّی بەعس ئالاَّی جینۆسایدو بێمافی یە

عبدالله مەحمود
abdulla.mahmud@gmail.com

سەرۆكایەتی هەرێمی كوردستان، بڕیاری داگرتنی ئالاَّی عێراقی لەسەر دامودەزگا ئیداریەكانی كوردستان ڕاگەیاند، ئەمەش كاردانەوەیەكی زۆری لە لایەن باڵەكانی ناسیونالستی عەرەب و ناسیونال ئیسلامیەكانی عێراقەوە بەدوای خۆیدا هێنا.

ئالاَّی عێراق نوێنەرەوەی چی یە؟ بۆ دەبێ دابگیرێت؟ بڕیاری سەرۆكایەتی هەرێم لەكوێوە هاتووە؟ .....ئەمانەو چەند پرسیاری تر دەبێ وەلاَّم وەربگرنەوە، ئەم ووتارە هەوڵێكە لەوڕاستایەدا.

<u>كورتە پێشینەیەكی مێژوویی</u>

بۆ ئەوەی بتوانین وەلاَّمێكی شیاو وە لۆژیكی بەو پرسیارانە بدەینەوە، پێویست دەكات ئەگەر زۆر بەكورتیش بێت شێوەی پێكهاتنی دەوڵەتی عێراق، بەچەند دێڕێك بە بیربهێنینەوە.

مێژووی پێكهاتنی دەوڵەتی عێراق، مێژوویەكی تێكسمڕاوە، مێژووی قەوارەیەكی بەزۆر بەیەكەوە لكێنراوی دەسەلاَّتێكی دەرەكییە، بەرهەمی داڕوخانی ئیمپراتۆریەتی عوسمانی وسەركەوتنی ولاَّتە ئیمپریالستیەكانی جەنگی یەكەمی جیهانە، بەدیاری كراویش عێراق بەپێی بەرژەوەندی دەوڵەتی بەریتانیای ئەوكاتەی سەركەوتوو لەجەنگدا، لەسەرەوە بەبێ گوێدانە ئیرادەی دانیشتوانەكەی و پێكهێنراوە و قەوارەی پێدراوە، بەم شێوەیە ستراكتۆری دەوڵەتی عێراق، لە سنورەكەیەوە، تادەستورەكەی، تاسیستەمی سەربازی و خوێندنەكەی، تا ئالاَّكەی....تاد هەموویان لەلایەن دەوڵەتی بەریتانیەوەو بەپێی بەرژەوەندی چاوچنۆكانەی ئەوكاتەی قوتكراونەتەوە و بەسەر سەری خەڵكی عێراقدا سەپێنراوان، تەنانەت "مەلیك"یش هەر لەلایەن بەریتانیاوە و لەدەرەوەی عێراقەوە هێنراوە.

عێراقێك كە دانیشتوانەكەی هیچ ئیرادەیەكیان لەسەر پێكهێنانی وولاَّت و سنورەكەی و دارشتنی دەستور و ستراكتۆری دەوڵەتدا نەبوبێت، بەهیچ شێوەیەك ناكرێت وەكو ڕەوەندێكی سروشتی لە پێكهاتنەكەی بڕوانرێت.

ئالاَّی عێراقیش، سەرباری هەر ئاڵوگۆڕێكی ڕەمزی كە بەسەریدا هاتووە، لە درێژەی هەمان ڕەوەندی ناڕوتیندا ماوەتەوە. خەڵكی عێراق هەر وەكو چۆن لەسەرەوەو بەزۆر لەقەوارەكەدا كۆكراونەتەوە،

ئاواش ئەم ئالأو دەستورەیان بەسەردا سەپێنراوە، دەسەلأتیش دراوەتە ئەم بەشە لە ناسیونالیزمی عەرەب کە لەڕاستای پاراستنی بەرژەوەندی ئەوکاتەی بەریتانیدا بووە.

بەدوای لەدەسەلأت هێنانەخوارەوەی بەعس، بێگومان دەبوو هەموو ستراکتۆری ڕژێمی بەعس، وە سەرەپای ستراکتۆری سیستەمەکە لە دەستورەوە، تا سیستمی خوێندن وپەروەردە، تا یاساوڕیساکان، تا ئالأو شێوازی حوکم، لەڕیشەوە بگۆردرێت و لەجێگایدا ستراکتۆریکی تر جێگای بگرێتەوە، بەلأم دیسان بەوهۆیەوە کە کەوتنی ڕژێمی بەعس دیسان بەرهەمی ڕاپەرین و شۆڕشی خەلْك و تێکرمانی هاوسەنگی هێزی خەلْك و ڕژێم نەبوو، دیسان پێکهێنانەوەی دەولەتی عێراق لەسەرەوەو بێگویدانە ڕەئی و ئیرادەی دانیشتوانەکەی لەلایەن ئەمریکاو هاوپەیمانەکانیەوە، پرۆسەیەکە کەدەیانەوی بەزۆر بەسەر خەلْکی عێراقیدا بسەپێننەوە، وەکو بەریتانیای دوای جەنگی جیهانی یەکەمیش دەسەلأتی عێراقی دوای بەعس بسپێرنەوە بەو هێزانەی کە دیسان ئەبنە پاراستنی بەرژەوەندی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی.

کێشمەکێشی ئێستای هەر یەك لەحزب و لایەنە قەومی ودینی و تایفیەکان، بۆچڕکردنەوەی دەسەلأت لەدەستی خۆیاندا، کە خەلْکی عێراقی لەبەردەم کورەی شەڕێکی سەرسەری و مەزهەبی و قەومیدا، ڕاگرتوە. بەرهەمی جەنگ و داگیرکاری و هاوکات ئەم کێشمەکێشەیە لەسەردەسەلأت.

کێشمەکێش لەسەر جۆری ئالأو هەلْگرتن وداگرتنی، یەکێکیتر لەوکێشمەکیشانەی دەسەلأتە کە بەدوای کەوتنی بەعسدا تائێستا، مشت ومڕی لەسەر بووە.

بێگومان ئالأی عێراق، هەروەکو ئاماژەم پێدا، هەرگیز ئالأی خەلْکی عێراق نەبووەو داسەپێنراوە.پاشان بزوتنەوەی ناسیونالستی عەرەب بەدەستیەوە گرتووە.

بزوتنەوەی ناسیونالستی عەرەب لەعێراقدا، سەرباری جیاوازی ناوی سەرۆك و حزبەکانی لەدەسەلأتدا، لەپێکهاتنی دەولەتی عێراقەوە، دەسەلأتی وولأتی لەدەستی خۆیدا قۆرخ کردووەولەژێر ئەم ئالأیەدا، خەلْکی عێراق گەورەترین ڕۆژڕەشی و نەهامەتی، بێپەردەترین سەرکوتی وەکو(زیندان و شکنجە، ئیعدم و گوللەبارنکردن، جینوسایدی وەکو ئەنفال و کیمیابارنکرن، ژێرخاکخستنی بەکۆمەلْ، ...تا دەگات بەوەڕێخستنی چەندین جەنگ لەوانە جەنگ لەدژی مخالفینی سیاسی، لەدژی خەلْکی کوردستان، وە جەنگی عێراق- ئیران، عێراق-کویت.... وە وەڕخستنی جەنگ بۆ گۆڕینی دیمۆگرافی و جغرافی، وەڕێخستنی جەنگ لەدژی کەلتور و زمان، بەواتایەکی تر کەلتورسایدو زمان سایدـ.......)هەموو ئەمانە لەژێر ناوی سەروەری عێراق و ئالأی پیروزی عێراقدا!! وەڕێخراون.

بۆیە ئالأی عێراق بەوێنەی ڕەمزی بزوتنەوەی ناسیونالستی عەرەب، ڕەمزی گەورەترین کوشتارو بێمافی زیاتر بە سێ چارەکە سەدەی کۆمەلْگای عیراقە. هەر بەم هۆیەوە چۆن دەسەلأتی پارێزەری ئەم نیزامە دەمێك بوو لەلایەن خەلْکی عێراقەوە لەبەردەم ناڕەزایەتی و نەفرەتی قولْی ملیۆنی خەلْکی عێراقدا بوو، ئاواش ئەم ئالأیە کە کوشتاری سیستماتیك و زنجیرەیی هەموو ڕۆژەی لەژێردا ئەنجام

دەدرا، قیزەونترین سیماو ڕەنگ و ڕەمزی نەفرەتلێکراوی کۆمەڵگای عێراق و کوردستان بوو.

بۆیە ئەم ئاڵایە ڕەمزی دەسەڵاتی خوێناوی ناسیونالیزمی عەرەب بووە لەدژی هەموو بەهایەکی مرۆیی. پیرۆزی لای هیچ کەسێکی ستەمدیدەو ئازادیخوازی عێراقدا نەبووەو نییە.

بۆیە نەفرەت لەم ئاڵایەو خواستی لابردنی و بەئەرشیف سپاردنی، بەرلەوەی خواستی هیچ کام لەحزب و لایەن و سەروك و سکرتێری حزبەکان، بوبێت، خواستی خەڵکی عێراق کوردستان بووە.

ئەوە کە ئێستا ئاڵا دەبێتە جێگای مشت ومڕی نێوان حزب و لایەنەسیاسیەکانی ناسیونالستی" کورد و عەرەب" و ناسیونال ئیسلامی یەکانی ، ئاڵا بەوێنەی ڕەمزە کوشتاریەکەی نییە کە لەژێریا ئەنجامدراوە، ئەوەندەی کارتێکی گوشارە لەبەرامبەر بەیەکتریدا بەدەستەیەوە دەگرن.

سەرۆکی کوردستان و ئاڵا

ئەم هەنگاوەی سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان و بارزانی بۆ داگرتنی ئاڵای عێراقی سەردەمی بەعس لەکوردستاندا، و هاوکات پێداگری لەوەی کە ئاڵای 14 تەموز لەجێگایدا دەمێنێتەوە تا ئاڵایەکی تر لەلایەن ئەنجومەنی نیشتمانی!! عێراقەوە پەسەند دەکرێت، نیشانیدەدات کە بارزانی و سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان کێشەیان لەگەڵ ئاڵای عێراقدا نییە، بەوێنەی ئاڵای بزوتنەوەی ناسیونالستی عەرەب، بەڵکو هەروەکو لەسەرەوە ئاماژەم پێداوە بەدەستەوەگرتنی ئاڵای سەردەمی بەعس بەتەنها کارتێکی تری مامەڵەیە بۆ بەشە دەسەڵاتی جێگیر لە بەغداو بەڕەسمی ناسینی دەسەڵاتیان لەکوردستان و درێژەپێدان و وەرگرتنی پسولەی یاسایی بوونی ئەم دەسەڵاتەی کوردستان لە ناوەند.

لێرەدا جێگای خۆیەتی لە بارزانی و سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان بپرسین، ئایا ئاڵای 14 تەمووز جیاوازی لەگەڵ ئاڵای سەردەمی بەعس چی یە؟ ئایا ئاڵای 14 تەموز لەکوێ و بەپێی کام بەڵگەنامە ئاڵای بەڕەسمی ناسراوە لەلایەن خەڵکی عێراق و کوردستانەوە؟ لەکوێ ڕیفراندۆمی بۆکرا؟ بێگومان ئاڵای 14 تەموز لەگەڵ ئاڵای سەردەمی بەعسدا هیچ جیاوازیەکی وایان نییەو هەردوو ئاڵاکەش ئاڵای بزوتنەوەیەکی دیاریکراون لەعێراقدا، ئاڵای بزوتنەوەی ناسیونالیزمی عەرەبی دەسەڵاتبەدەست. هەردووکیشیان لەسەرەوە وبەبێ گوێدانە ڕەئی وئیرادەی خەڵکی عێراق و کوردستان داسەپێنراون و هەردوو ئاڵاکەش ڕەمزی سەرکوت و بێماڧ و کوێرەوەری و نەهامەتی بوون.

ئاڵای سەردەمی بەعس لەم چەندساڵەی دواییدا و لەکۆتاییی شەڕی عێراق-ئێراندا ووشەی الله و اکبری لە لایەن سەرە تاوانکاری بەعس صدام حسێنەوە بۆ زیادکرا، جگە لەو گۆڕانە ئاڵای سەردەمی بەعس لەگەڵ 14 تەموز جیاوازیەکیان نەبووە.

بۆیە بڕیاری بارزانی وسەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان بۆداگرتنی ئاڵای سەردەمی بەعس لەکوردستان، و بەدوای چەند ئامانجی دیاریکراوەوەیە.

ئالأی سەردەمی بەعس کە ئێستا لای بارزانی و سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان نەفرەتلێکراوە!! هەرئەو ئالأیە لەساڵی 1991 لەکاتی گفتوگۆی بەرەی کوردستانی لەگەڵ بەعسدا بەسەر سەیارەی هێزەکانی بەعسەوە هەڵکرابوو کەلەگەڵ هێزی پێشمەرگە لەناوشارەکاندا سەرکوتی ناڕەزایەتی و خۆپیشاندانەکانی خەڵکیان دەکرد، وە هاوکات بارزانی خۆی بانگەوازی سوپای بەعسی بە ئالأی عێراقەوە کردووە بۆ شەڕی لەگەڵ یەکێتی نیشتمانیدا، لەوانەش واوەتر ئالأی سەرکوت و بێماڤ ڕژێمەکانی ئێران و تورکیا چەندین جار لەلایەن یەکێتی و پارتی یەوە پەلکێش کراوەتە کوردستان و بەسەر ناوچە سنوریەکان وتەنانەت قولأیی کوردستانی سوتماك و ئەنفالکراو و وێرانکراوی دەستی بەعسدا، شەکاوەتەوە.

ناسیونالیزمی کورد بەگشتی بارزانی و سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان بەتایبەتی، هەرکات بەپێویستیان زانیبیٚ ئالأی بەعس و بزوتنەوەی ناسیونالستی عەرەبیان، هێناوەتە کوردستان و لەسەر بارەگاکانیان شەکاوەتەوە کاتیکیش بە پیویستیان زانیبێت وەکو ئەم ماوەیە ئەڵێن ئەبیٚ لەکوردستان دابگیرێت.

ئەم بانێك و دووهەوایە، لای خەڵکی کوردستان تازە نییە. و ئامانجی بارزانیش لەو بڕیارەی ڕۆشنە، بارزانی لەلایەکەوە ئەم دەورەیە ئالأ وەکو کارتی بردنەپێشەوەی ململانیٚ ی ناسیونالیزمی کورد لەگەڵ دۆستە هاوپەیمانەکانی لە حکومەتی ناوەندیدا لەبەغدا دەباتە پێشەوە. لەلایەکی تریشەوە دەیەویٚ لەڕێگای ئەم پەیامەیەوە ناڕەزایەتی یە هەمەگیرو ڕوولەپێشەکانی خەڵکی کوردستان بە ڕووی برسێتی و بێماڤ و نەبونی خزمەتگوزارەیە کۆمەڵأیەتیەکان و فەساو گەندەڵیدا، ئیحتیوا بکات و سەرنجی خەڵکی کوردستان لەسەر کێشەو خواستە بەرهەقەکانی خۆی بگوازێتەوە سەر ئالأو کێشمەکێشەکانی خۆیان لەگەڵ باڵەکانی تری ناسیونالیزمی عەرەب و ئیسلامی سیاسی. لەم نێوەشدا خەڵکی کوردستانیش وەکو زەخیرەی ئەم کێشمەکێشە بەکاربهێنێت.

تائەوجێگایەش بارزانی دەڵێت دەبیٚ ئالأی کوردستان لەجێگای ئالأی حزبی لەسەر دام ودەزگا ئیداری و حکومیەکانی کوردستان هەڵبکرێت، دەبیٚ بڵێن، ئەوەش کە بەئالأی کوردستان ناودەبرێت، ئالأی کوردستان نییە، و ئالأی بزوتنەوەو کەلتورێکی دیاریکراوی کۆمەڵگای کودستانە" بزوتنەوەی ناسیونالیزمی کوردە" و هی سەردەمی کۆماری مهابادە.

ئەم ئالأیە هەرگیز تەعبیر و ڕەمزی خەڵکی کوردستان نییە، ئەگەر بارزانی دەیەوێت ئالأیەك هەبێت کە تەعبیر لە واقعیەتی سیاسی و کۆمەڵأیەتی وپێکهاتەی دانیشتوانی کوردستان بکات، ئەمە بەر لەهەموو شت لەگرەوی جیابونەوەی کوردستان لەعێراق و پێکهێنانی دەوڵەتێکی سەربەخۆدایە، و دەوڵەت پێش مەرجی ئالأیە.

ئەوکاتە کە خەڵکی کوردستان بوون بەخاوەنی دەوڵەتی خۆیان، ئەوکاتە دەکرێت ئالأیەك ببێتە ئالأی خەڵکی کوردستان، کە خەڵکی کوردستان لە ڕیفراندۆمێکی ئازادانەدا دەنگیان پێدابێت و تەعبیر

لەواقعیەتی کومەڵگای کوردستان بکات.

خەڵکی کوردستان هاوکات لەگەڵ بردنە پێشەوەی ناڕەزایەتیەکانیان، بۆ دابین کردنی خواستە بەرهەقەکانی خۆیان لەئاوو کارەبا، ڕێگاوبان و شوێنی نیشتەجێبوون و بەرزکردنەوەی موچەکانیان و گێرانەوەی سەروەتی دزراوی خۆیان لەلایەن بەرپرسی ئەحزابەکان و بەرگرتن بەدزی و تالآنی و داسەپاندنی ئازادیە سیاسیەکان و توردانی ئالآی جینۆساید ناسیونالیزمی عەرەب ... دەبێ ئەم خەبات و ناڕەزایەتیانەیان لەگەڵ تێکۆشان و خەبات بۆجیاکردنەوەی کوردستان و پێکهێنانی وولآتێکی سەربەخۆ لێکهەڵپێکن و ئەوکاتەش کۆمیسیۆنێکی شارەزا ڕابسپێردرێت بۆ ئامادەکردن و هەڵبژارنی ڕەنگ و شێوەی ئالآیەکی مۆدێرن، کە تەعبیری واقیعی لەپێکهاتەی سیاسی و کۆمەلآیەتی وناسنامەی ئینسانی خەڵکی کوردستان بکات وپاشان لەڕیفراندۆمێکی ڕەسمیدا خەڵکی کوردستان پەسەندی بکەن. ئیتر ئەمە ئالآی کوردستان دەبێت.

4-9-2006